

Internet a wolność środków społecznego przekazu

1. Uwagi wstępne

Przedstawiciele doktryny wskazują, że Internet z definicji jest instytucją anarchistyczną i niepodlegającą żadnej regulacji. Najczęściej definiując Internet jako „sieć sieci”, „międzysieć”² lub „sieć połączonych ze sobą na całym świecie komputerów”³ lub „matka sieci”⁴. Wskazują jednocześnie, że podstawą Internetu jest absolutna wolność słowa i absolutność w samookreśleniu⁵, która w literaturze przedmiotu określana jest mianem „cyber-libertarianie”⁶. Jednakże niekwestionowany rozwój i wzrost znaczenia Internetu⁷ wiąże się z liczbą popełnianych czynów zabronionych – znieważenia i zniesławienia⁸ – oraz

¹ Dr prawa, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, Katedra Prawa Własności Intelektualnej, asystent Sędziego w Sądzie Najwyższym.

² K. Dobrzeniecki, *Lex informatica*, Toruń 2008, s. 31.

³ J. Maciąg, S. Stanisławska, *Internet-prasa-prawo*, ZNUJ 1997, z. 69, s. 87.

⁴ K. Skubisz-Kępka, *Sprostowanie i odpowiedź w prasie. Studium w zakresie prawa polskiego na tle prawnoporównawczym*, Warszawa 2009, s. 24.

⁵ Por. E. Woch, *Strefa życia prywatnego i jej ochrona przed naruszeniami w Cyberprzestrzeni*, [w:] *Internet 2000. Prawo – Ekonomia – Kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 80; M. Wojtasik, *Naruszenie dóbr osobistych w Internecie*, „Radca Prawny” 2001, nr 6, s. 40; R. Gola, *Internet – aspekty prawne*, Warszawa 2003, s. 9; M. Zubik, *Nowe technologie jako wyzwanie i zagrożenie dla prawa, statusu jednostek i państwa*, [w:] *Prawo wobec nowoczesnych technologii*, red. P. Girdwoń, Warszawa 2008, s. 40.

⁶ K. Dobrzeniecki, *Prawo a etos cyberprzestrzeni*, Toruń 2004, s. 36; idem, *Lex informatica*, op.cit., s. 61.

⁷ R. Skubisz, *Internet – ku społeczeństwu przyszłości*, [w:] *Internet 2000. Prawo – Ekonomia – Kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 7; A. Stuart, *News w sieci. Internet i dziennikarstwo*, Kraków 2008, s. 9; M. Butkiewicz, *Internet w instytucjach publicznych. Zagadnienia prawne*, Warszawa 2006, s. 9; A. Kobyłańska, *Ochrona znaków towarowych w Internecie*, Warszawa 2005, s. 2.

⁸ Por. T. Fołta, A. Mucha, *Zniesławienie i znieważenie w internecie*, „Prokuratura i Prawo” 2006, nr 11, s. 49 i nast.; M. Maj, K. Silicki, *Klasyfikacja i terminologia incydentów naruszających bezpieczeństwo sieci*, [w:] *Internet 2000. Prawo – Ekonomia – Kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 239.

z naruszaniem dóbr osobistych⁹, czy nawet agresji wobec osób korzystających z sieci¹⁰. Nie wiąże się to jednak ze świadomością użytkowników¹¹ wynikającą przede wszystkim z trudności w zakresie egzekucji¹². Celem poniższego artykułu jest próba wskazania naruszeń, jakie mają miejsce w Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem naruszeń mających miejsce na forach internetowych. Pytaniem bowiem otwartym pozostaje wzajemna relacja pomiędzy wolnością słowa, wypowiedzi a ich granicą. W celu określenia tych relacji niezbędna jest próba zdefiniowania pojęcia Internetu i wolności środków społecznego przekazu, a później określenia ich wzajemnych relacji. Poza zakresem rozważań w tym artykule pozostaną natomiast kwestia potrzeby rejestracji prasy internetowej¹³, uznając za zasadne stanowisko, zgodnie z którym wskazuje się, że Internet nie jest prasą, choć w Internecie prasa ta może być publikowana¹⁴.

⁹ Por. I. Oleksiuk, *Prawo do prywatności w Internecie. Wybrane rozwiązania prawne USA i Kanady*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2000, nr 3, s. 11; M. Wojtasik, *Naruszenie dóbr osobistych...*, s. 40; J. Dzierżanowska, *Karnoprocesowa problematyka przestępczości komputerowej*, [w:] *Internet 2000. Prawo – Ekonomia – Kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 249.

¹⁰ Z. Majchrzyk, J. Terelak, *Agresja wirtualna vs realna: poglądy i badania*, Białystok 2011, s. 26, J. Kulesza, *Ius Internet*, Warszawa 2010, s. 15 i nast.

¹¹ P. Fajgielski, *Ochrona danych osobowych w Internecie – zarys problematyki*, [w:] *Internet 2000. Prawo – Ekonomia – Kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 87 i nast.; P. Litwiński, *Świadome używanie bezpiecznego Internetu*, [w:] *Internet. Ochrona wolności, własności i bezpieczeństwa*, red. G. Szpor, Warszawa 2011, s. 314–315; P. Wąglowski, *Prawo w sieci. Zarys regulacji Internetu*, Warszawa 2005, s. 21.

¹² J. Sobczak, *Granice wolności internetowych gatunków dziennikarskich*, [w:] *Internetowe gatunki dziennikarskie*, red. K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, Warszawa 2010, s. 194; M. Zmyślony, *O ochronie danych i zabezpieczeniu systemów teleinformatycznych w administracji rządowej*, [w:] *Internet 2000. Prawo – Ekonomia – Kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 102 i nast.

¹³ Por. M. Siwicki, *Prasa internetowa a obowiązek rejestracji prasy*, „Przegląd Sejmowy” 2011, nr 1, s. 61 i nast.; J. Sobczak, *Ochrona prawna tytułu prasowego*, SM 2000, nr 1, s. 57; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2010 r., III KK 250/10, OSNKW 2011, nr 3, poz. 26; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007 r., IV KK 174/07, OSP 2008, nr 6, poz. 60.

¹⁴ J. Sobczak, *Granice wolności...*, s. 186; wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 18 czerwca 2009 r., VI Ka 202/09, „LexPolonica” nr 2043691; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., III KK 234/07, OSNKW 2008, nr 9, poz. 69; J. Barta, R. Markiewicz, *Internet a prawo*, Kraków 1998, s. 34; E. Czarny-Drożdziejko, *Dziennikarskie dochodzenie prawdy a przestępstwo zniesławienia w środkach masowego komunikowania*, ZNUJ PPWI 2005, z. 90, s. 199.

Jak również specyficzny charakter naruszenia prawa do prywatności poprzez dokonywanie publikacji w Internecie¹⁵.

2. Pojęcie Internetu

Pojęcie Internetu jest pojęciem niejednoznacznym i nie doczekało się definicji ustawowej zarówno na gruncie prawa polskiego, jak i unijnego oraz międzynarodowego. Przedstawiciele literatury wskazują, że Internet stanowi środek masowego przekazu informacji¹⁶ lub odmiennie wskazują, że jest środkiem indywidualnej komunikacji¹⁷. Powyższy podział uzależniony jest od sposobu komunikowania się między uczestnikami przekazu i w konsekwencji prowadzić może do odmiennych naruszeń¹⁸. Autorzy w swoich rozważaniach koncentrują się przede wszystkim na wskazaniu cech wspólnych charakterystycznych dla Internetu w ujęciu prawnym. Wskazują oni globalny zasięg sieci, jej ainteraktywność umożliwiającą wymianę informacji i komunikację. Ponadto podkreślają, że Internet nie jest podmiotem ani przedmiotem prawnym, który nie ma określonego operatora i dysponenta. Wobec powyższego nie można wskazać osoby lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego za zdarzenia, które mają miejsce w sieci¹⁹.

W literaturze przedmiotu można wskazać podział komunikacji odbywającej się przez Internet zarówno na komunikację indywidualną, taką jak wymiana poczty elektronicznej, jak również grupową lub masową, jak na przy-

¹⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 1998 r., K. 24/98, OTK 1998, nr 6 poz. 97; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2000 r., V KKN 171/98, OSNKW 2001, nr 3–4, poz. 31; J. Sieńczyło-Chlabicz, *Naruszenie prywatności osób publicznych przez prasę. Analiza cywilnoprawna*, Kraków 2006, s. 217; W. Michalski, *Prawa i obowiązki dziennikarzy*, NP 1985, nr 7–8, s. 18; E. Nowińska, *Wolność wypowiedzi prasowej*, Warszawa 2008, s. 77; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 1984 r., I CR 400/83, OSNC 1984, nr 11, poz. 195; Z. Mielnik, *Prawo do prywatności. Zagadnienia wybrane*, RPEiS 1996, z. 2, s. 38; A. Kopff, *Ochrona sfery życia prywatnego jednostki w świetle doktryny i orzecznictwa*, ZNUJ 1982, z. 100, s. 37.

¹⁶ Por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., III KK 234/2007, „LexPolonica” nr 1952101, OSNKW 2008/9, poz. 69.

¹⁷ Por. J. Barta, R. Markiewicz, *Internet a prawo*, Kraków 1998, s. 34.

¹⁸ Por. J. Potulski, *Wolność słowa w Internecie, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 7 maja 2008 r.*, III KK 234/07, Lex.

¹⁹ P. Podrecki, *Wprowadzenie*, [w:] *Prawo Internetu*, red. P. Podrecki, Warszawa 2007, s. 20.

kład umieszczanego na stronach www²⁰. W literaturze przedmiotu wskazuje się również na podział, że względu na miejsce szkody – kryterium obiektywne i subiektywne. Pierwsze odnosi się do rozpowszechnienia publikacji, zaś subiektywne w odniesieniu do szkody w danym miejscu. Wobec powyższego podziału obiektywne kryterium mogłaby być liczba odsłon strony dokonana przez użytkowników z danego państwa, komentarze na forum strony internetowej czy statystyki takiej strony²¹. Powyższy podział nie pozostaje w oderwaniu do sposobów, w jakich następuje naruszenie. W przypadku naruszeń mających miejsce w odniesieniu do komunikacji indywidualanej, najczęściej odbywa się ona na poczcie elektronicznej i odnosi się najczęściej do naruszenia takich dóbr osobistych, jak dobre imię, prawo do wizerunku, prywatności nazwiska czy czci i dobrego imienia. W przypadku naruszeń poprzez komunikatory grupowe, takie jak grupy dyskusyjne, najczęściej dochodzi do naruszeń takich dóbr, jak cześć i dobre imię²². Obok powyższego podziału wskazać można również naruszenia poprzez rozpowszechnianie prasy w Internecie, w takim przypadku najczęściej dochodzi do naruszenia prawa do wizerunku i nazwiska²³. Jednak naruszenie takich dóbr, jak wizerunek może nie odbywać się w sposób bezpośredni, a poprzez tzw. głębokiego linku do innej strony²⁴. Zauważyć należy jednocześnie, że osoby korzystające z Internetu obawiają się, że w sieci ich prywatność może zostać naruszona poprzez gromadzenie danych w celach komercyjnych²⁵.

Wobec powyższego wskazać można, że w literaturze przedmiotu, jak również w doktrynie nie wypracowano jednolitej definicji pojęcia Internetu, przede wszystkim koncentrując się na sposobach komunikacji jaka może się odbywać za pomocą tego medium, a co za tym idzie o możliwościach naruszenia z tego wynikających.

3. Pojęcie wolności środków społecznego przekazu

Wolność wypowiedzi oraz wolność wyrażania opinii i poglądów jest prawem człowieka chronionym na gruncie szeregu międzynarodowych aktów praw-

²⁰ Por. E. Woch, *Strefa życia...*, s. 76; M. Wojtasik, *Naruszenie dóbr osobistych...*, s. 41.

²¹ M. Świerczyński, *Delikty internetowe w prawie prywatnym międzynarodowym*, Kraków 2006, s. 246.

²² K. Skubisz-Kępka, *Sprostowanie...*, s. 23.

²³ Por. E. Woch, *Strefa życia...*, s. 76.

²⁴ J. Balcarczyk, *Prawo do wizerunku i jego komercjalizacja, Studium cywilnoprawne*, Warszawa 2009, s. 120.

²⁵ J. Sieńczyło-Chlabicz, *Naruszenie prywatności...*, s. 23.

nych. Została zagwarantowana już w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 r.²⁶, która w art. 19 stanowi, że każdy człowiek ma prawo wolności opinii i jej wyrażania. Deklaracja wskazuje, że powyższe prawo obejmuje swobodę posiadania niezależnej opinii, poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji i poglądów wszelkimi środkami, bez względu na granice. Prawo do posiadania bez przeszkód własnych poglądów i swobodnego wyrażania opinii zostało również zadeklarowane w art. 19 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych²⁷. Precyzując prawo do swobodnego wyrażania opinii Pakt Praw wyjaśnia, że obejmuje ono swobodę poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania wszelkich informacji i poglądów, bez względu na granice państwowe, ustnie, pismem lub drukiem, w postaci dzieła sztuki bądź w jakikolwiek inny sposób według własnego wyboru. Niemalże identyczną treść zawiera art. 13 ust. 1 Amerykańskiej Konwencji Praw Człowieka²⁸ z 1969 r. Prawo do wyrażania i rozpowszechniania własnych poglądów w granicach przewidzianych prawem przewiduje także art. 9 Afrykańskiej Karty Praw Człowieka i Ludów²⁹ z 1981 r. Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów i do swobodnej wypowiedzi zapewnia również dzieciom Konwencja o Prawach Dziecka³⁰ z 1989 r. w art. 12 i 13.

Pojęcie wolności zostało wyrażone również *expressis verbis* w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej³¹. Przepis art. 14 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu. Wolność prasy jest zagwarantowana również poprzez zapewnienie wolności wypowiedzi i wyrażania swoich poglądów na gruncie art. 54 ust. 1 Konstytucji. Formuła i redakcja przepisu art. 54 ust. 1 Konstytucji stanowiąca, że każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz

²⁶ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka – Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ, nr 217 A (III) z 10 XII 1948 r., *Międzynarodowa Ochrona Praw Człowieka. Wybór źródeł*, oprac. M. Balcerzak, Toruń 2007.

²⁷ Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 19 XII 1966 r., Dz.U. 1977, nr 38, poz. 167.

²⁸ Amerykańska Konwencja Praw Człowieka z 22 XI 1969 r., *Międzynarodowa Ochrona Praw Człowieka. Wybór źródeł*, oprac. M. Balcerzak, Toruń 2007.

²⁹ Afrykańska Karta Praw Człowieka i Ludów z 27 VI 1981 r., *Międzynarodowa Ochrona Praw Człowieka. Wybór źródeł*, oprac. M. Balcerzak, Toruń 2007.

³⁰ Konwencja o Prawach Dziecka z 20 XI 1989 r., Dz.U. 1991, nr 120, poz. 526.

³¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 IV 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.); dalej jako: Konstytucja RP lub Konstytucja.

pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, w szczególności w zakresie dotyczącym pozyskiwania informacji.

W teorii prawa konstytucyjnego wolność jest interpretowana jako swoboda zachowań podmiotu prawa³². Wolność uznaje się za wartość przyrodzoną i niezbywalną, której istota sprowadza się do możliwości podejmowania decyzji i ich realizacji³³. Określa się ją również jako pewną sferę działań, która nie jest zakazana przez ustawodawcę, a w której jednostka może podejmować działania zgodnie ze swoją wolą i w sposób wolny od ingerencji władzy³⁴. Rolą państwa jest więc jedynie zagwarantowanie wolności, a nie udzielenie zezwolenia na jej realizację. Jednostka nie musi powoływać podstawy prawnej korzystania z przysługujących jej wolności. Obowiązek taki ma natomiast państwo w przypadku dokonywania ograniczeń wolności zagwarantowanych jednostkom³⁵. Ograniczenia wolności muszą spełniać wymogi przewidziane w art. 31 Konstytucji, czyli być zgodne z zasadą proporcjonalności oraz powiązaniem z nią nakazem stanowiącym, że nikogo nie można zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje³⁶.

W doktrynie wskazuje się, że zagwarantowana w art. 14 Konstytucji RP wolność prasy i środków społecznego przekazu obejmuje trzy główne uprawnienia³⁷. Pierwszym jest wolność zakładania prasy i środków społecznego przekazu, bez konieczności uzyskiwania uprzedniej zgody. Drugim uprawnieniem jest swoboda prowadzenia działalności przez środki społecznego przekazu, a więc zapewnienie im wolności wyrażania opinii i uzyskiwania informacji. Trzecie uprawnienie polega na możliwości funkcjonowania mediów niepublicznych, prywatnych, które w należyty sposób zapewniają pluralizm³⁸.

³² B. Banaszak, *Ogólne wiadomości o prawach człowieka*, [w:] *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, red. B. Banaszak, A. Preisner, Warszawa 2002, s. 18.

³³ L. Wiśniewski, *Prawo a wolność człowieka – pojęcie i konstrukcja prawna*, [w:] *Podstawowe prawa jednostki i ich sądowa ochrona*, red. L. Wiśniewski, Warszawa 1997, s. 58.

³⁴ M. Augustyniak, *Pojęcie, istota oraz geneza wolności i praw człowieka*, [w:] *Wolności i prawa człowieka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, red. M. Chmaj, Warszawa 2008, s. 11.

³⁵ B. Banaszak, *Ogólne wiadomości...*, s. 18.

³⁶ J. Ciapała, *Wolność a uprawnienie – próba analizy porównawczej pojęć w kontekście wybranych postanowień Konstytucji RP*, „Humanistyczne Zeszyty Naukowe – Prawa Człowieka” 2000, nr 7, s. 82.

³⁷ L. Garlicki, P. Sarnecki, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. V, red. L. Garlicki, Warszawa 2007, komentarz do art. 14, s. 6–7.

³⁸ *Ibidem*, s. 8.

Przy podejmowaniu rozważań dotyczących wolności prasy konieczne jest odniesienie się do analizy przepisu art. 54 ust. 1 Konstytucji zapewniającego wolność wypowiedzi. Normę tę kształtują trzy elementy: wolność wyrażania swoich poglądów, wolność pozyskiwania informacji oraz wolność rozpowszechniania informacji³⁹.

Starając się określić stosunek normy wyrażonej w art. 14 Konstytucji do normy z art. 54 ust. 1 Konstytucji należy uznać, że wolność wyrażania poglądów, pozyskiwania i rozpowszechniania informacji ma szerszy zakres od wolności prasy. Wolność wypowiedzi może odbywać się w różnych formach: pisemnej, ustnej, drukowanej, artystycznej i innych, za pomocą słowa mówionego i pisanego, dźwięku, obrazu, druku, filmu, Internetu czy zapisu elektronicznego⁴⁰. Prasa jest więc jedną z form wypowiedzi⁴¹. Powyższe stanowisko akceptują m.in. T. Górczyńska⁴², P. Sarnecki⁴³ oraz J. Sobczak⁴⁴. Zgodnie z poglądami tych przedstawicieli piśmiennictwa wolność prasy jest uznawana za fragment wolności wypowiedzi⁴⁵. P. Sarnecki stwierdza, że wolność mediów stanowi instrument wolności słowa. Autor uznaje, że wolność środków społecznego przekazu jest pochodną wolności wyrażania poglądów⁴⁶. Analogiczny pogląd reprezentuje J. Sobczak. Jego zdaniem „wolność prasy jest pochodną

³⁹ P. Sarnecki, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. III, red. L. Garlicki, Warszawa 2003, komentarz do art. 54, s. 1; P. Winczorek, *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, Warszawa 2008, s. 131; C. Mik, *Wolność wypowiedzi w prawie międzynarodowym i prawie polskim*, [w:] *Szkoła Praw Człowieka. Teksty wykładów*, z. 2, Warszawa 1998, s. 149; L. Jaskuła, *Prawo do dobrego imienia a wolność prasy*, Warszawa 2008, s. 40. Zob. również: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 maja 2004 r., P 2/03, OTK-A 2004, nr 5, poz. 39; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 października 2006 r., P 3/06, OTK-A 2006, nr 9, poz. 121; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 maja 2008 r., SK 43/05, OTK-A 2008, nr 4, poz. 57.

⁴⁰ P. Winczorek, *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, Warszawa 2008, s. 131.

⁴¹ T. Górczyńska, *Prawo do informacji i zasada jawności administracyjnej*, Kraków 1999, s. 157–158.

⁴² Ibidem, s. 157.

⁴³ P. Sarnecki, *Regulacja problematyki środków społecznego przekazu w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] *Prawo mediów*, red. J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak, Warszawa 2005, s. 22–23.

⁴⁴ J. Sobczak, *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 31.

⁴⁵ T. Górczyńska, *Prawo do informacji...*, s. 157.

⁴⁶ P. Sarnecki, *Regulacja problematyki...*, s. 22–23.

wolności myśli, z której wynika wolność przekonań⁴⁷. Zapewnienie wolności środków społecznego przekazu prowadzi do instytucjonalizacji i zagwarantowania wolności wypowiedzi, gdyż „wyrażanie poglądów bez możliwości uzeńtrznienia ich na forum publicznym (...) byłoby czymś niepełnym, pozbawionym niemalże swej istoty”⁴⁸.

Zagadnienie wolności prasy zostało również uregulowane w art. 1 prawa prasowego⁴⁹. Przepis ten stanowi, że prasa, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności wypowiedzi i urzeczywistnia prawo obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej. Powyższe unormowanie odsyła do przepisów Konstytucji. W doktrynie pojawiła się wątpliwość, do którego z przepisów Konstytucji odsyła unormowanie art. 1 pr. pras. E. Nowińska twierdzi, że dosłowne odniesienie terminologiczne wskazuje raczej na odniesienie do wolności prasy z art. 14 Konstytucji⁵⁰. Należy jednak uznać, że takie ujęcie jest zbyt wąskie, zwłaszcza że treść przepisu art. 1 pr. pras. gwarantuje prasie korzystanie z wolności wypowiedzi, która zapewniona jest w art. 54 ust. 1 Konstytucji. Wydaje się więc, że zasadne jest interpretowanie wolności prasy zagwarantowanej na poziomie ustawowym z uwzględnieniem obu przepisów: art. 14 i 54 ust. 1 Konstytucji. Za stanowiskiem tym przemawia także ściśle powiązanie obu przepisów oraz uznawanie wolności prasy za wycinek i jedną z form wolności wypowiedzi. Powyższy pogląd podziela również J. Sobczak, który komentując przepis art. 1 pr. pras. dokonuje w sposób obszerny analizy obu norm konstytucyjnych⁵¹. Na zakres i treść wolności prasy w ujęciu ustawowym, jak i konstytucyjnym ma również istotny wpływ rozumienie wolności prasy wykształcone w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. Przeprowadzone rozważania dotyczące wolności prasy i jej funkcji w świetle Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz polskiego porządku prawnego zachowują więc aktualność na gruncie ustawy Prawo prasowe.

⁴⁷ J. Sobczak, *Prawo prasowe...*, s. 31.

⁴⁸ P. Sarnecki, *Regulacja problematyki...*, s. 22–23.

⁴⁹ Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe, Dz.U. 1984, nr 24, poz. 5, dalej cyt. jako pr. pras.

⁵⁰ E. Nowińska, *Wolność wypowiedzi prasowej*, Warszawa 2007, s. 48.

⁵¹ Zob. J. Sobczak, *Prawo prasowe...*, s. 25–172.

4. Internet a wolność środków społecznego przekazu

Podstawą Internetu jest wolność słowa i dostępność do informacji, które niejako stoją w opozycji z prawem do prywatności⁵². Na rozwój wolności w Internecie niewątpliwie wpływ ma również anonimowy charakter treści nadawanych w sieci⁵³ oraz przeświadczenie użytkowników Internetu o pewnej ulotności informacji umieszczanych w sieci⁵⁴, jak również zasięg naruszeń, który jest szczególnie dotkliwy⁵⁵. Wobec tego, że osoby korzystające z sieci często określane są mianem społeczeństwa informacyjnego⁵⁶. Zaś Internet, a w szczególności fora internetowe dają możliwość bycia każdemu dziennikarzem, a więc posiadania „obiektywnej możliwości monitorowania sytuacji w odpowiedni sposób”⁵⁷. Zaś posługiwanie się tzw. Nickiem lub pseudonimem daje iluzoryczną możliwość aminowości swoich wypowiedzi⁵⁸. Zgodnie bowiem z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka Internet obok wypowiedzi ustnej, pisemnej, radiowej, telewizyjnej, filmowej czy kinowej jest środkiem społecznego przekazu⁵⁹.

Wyróżniony wcześniej podział na komunikację indywidualną i grupową znajduje swoje odzwierciedlenie w zakresie sposobów naruszenia prawa. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że wobec naruszeń komunikacji indywidualnej istnieje najniższe kryterium oceny. W przypadku zaś komunikacji

⁵² Por. E. Woch, *Strefa życia...*, s. 71.

⁵³ Por. J. Barta, R. Markiewicz, *Internet a praw*, op.cit., s. 12; A. Lekka-Kowalik, *Prawo do prywatności a globalna infrastruktura informatyczna*, [w:] *Internet 2000. Prawo – ekonomia – kultura*, red. R. Skubisz, Lublin 2000, s. 443.

⁵⁴ F. Longchamps de Berier, *Wolność słowa w Internecie w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych*, [w:] *Prawo wobec nowych technologii*, red. P. Girdwoyń, Warszawa 2008, s. 94.

⁵⁵ J. Barta, R. Markiewicz, *Media a Internet*, [w:] *Prawo mediów*, red. J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak, Warszawa 2008, s. 215.

⁵⁶ R. Skubisz, *Internet – ku społeczeństwu przyszłości...*, s. 11; Por. X. Konarski, *Internet i prawo w praktyce*, Warszawa 2002, s. 118; J. Janowski, *Elektroniczny obrót prawny*, Warszawa 2008, s. 25.

⁵⁷ Ł. Ptak, Wywiad z M. Haraszti, przedstawicielem do spraw wolności mediów OBWE, Wiedeń, 29 marca 2010.

⁵⁸ A. Młynarska-Sobaczewska, *Wolność wirtualnej wypowiedzi*, „Państwo i Prawo” 2008, nr 2, s. 52.

⁵⁹ Orzeczenie ETPCz z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie *Verlagsgruppe News GmbH (II) przeciwko Austrii*, skarga nr 10520/02.

grupowej należy brać pod uwagę takie elementy, jak stopień profesjonalizmu podmiotu, który dokonuje naruszenia, jak również rodzaj medium⁶⁰. Tej ostatniej kwestii poświęcone zostaną rozważania poniżej. Szczególnie interesujący pozostaje aspekt naruszeń dóbr osobistych na forach internetowych. Pierwsze forum internetowe powstało jako sieć list dyskusyjnych w 1979 r. na uniwersytecie w Duke i Karolinie Południowej⁶¹. Jego podstawową funkcją było ożywienie strony i skupienie wokół niej grona stałych użytkowników⁶² oraz stworzenie komunikacji między jednostkami badawczymi⁶³. Zaś głównym celem forów internetowych jest zasada „we create communities” – budujemy wspólnoty⁶⁴.

Wzrost popularności for internetowych wynika przede wszystkim z faktu, że stanowią one najprostszą formę ekspresji⁶⁵, umożliwiającą rozmowy prywatne pomiędzy użytkownikami⁶⁶. Jednakże taka forma wypowiedzi prowadzi do tego, że na forum publicznym często dochodzi do naruszeń dóbr osobistych. Kwestia ta była poruszana w wyroku Sądu Najwyższego z 8 marca 2012 r.⁶⁷, który rozważał interesującą kwestię w odniesieniu do języka używanego na forach internetowych. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego, jako wcześniejsza instancja wulgarne słowa używane na forach internetowych stanowią specyfika społecznego dyskursu na forach internetowych pozwala na używanie wulgaryzmów, bowiem język internautów jest „dosadny, skrótowy, często odbiegający od standardów komunikacji, jakie obowiązują w społeczeństwie”. Ponadto, Sąd Apelacyjny wskazał, że „wulgaryzmy, które służą podkreśleniu ekspresji wypowiedzi, są akceptowane i powszechnie uznawane”. Sąd Najwyższy nie przychylił się w pełni do powyższego stanowiska wskazując między innymi, że taki język na dyskusjach internetowych jest co najwyżej tolerowany w społeczeństwie. Bowiem na forach internetowych mogą być różne osoby o „odmiennej wrażliwości i różnym sposobie bycia”. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego ocena znie-

⁶⁰ Por. E. Woch, *Strefa życia...*, s. 80–81.

⁶¹ L. Olszański, *Dziennikarstwo internetowe*, Warszawa 2006, s. 33.

⁶² Ibidem.

⁶³ R. Mackiewicz, *Poszukiwanie informacji i komunikacja w Internecie – analiza psychologiczna*, [w:] *Internet – problemy prawne*, red. R. Skubisz, Lublin 1999, s. 193.

⁶⁴ L. Olszański, *Dziennikarstwo...*, s. 33.

⁶⁵ Ibidem.

⁶⁶ A. Jaroszek, *Prawo właściwe dla umów konsumenckich zawieranych przez Internet*, Warszawa 2009, s. 24.

⁶⁷ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., V CSK 109/11, OSNC 2012, nr 10, poz. 119.

sławiającego charakteru wypowiedzi nie jest dokonywana wobec subiektywnej, indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się nią dotknięta, ale według kryterium obiektywnego, uwzględniającego reakcje przeciętnego, rozsądnego człowieka⁶⁸. Wobec powyższego słusznie Sąd Najwyższy w wyroku z 8 marca 2012 r. wskazał, że „ochrona dóbr osobistych osoby uczestniczącej w wymianie poglądów na forum internetowym nie jest wyłączona, jeżeli kierowane przeciwko niej wypowiedzi nie mieszczą się w dopuszczalnej formule dyskusji”⁶⁹.

W podobnym nurcie wypowiedział się również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 maja 2008 r.⁷⁰ Pomimo tego, że postępowanie to dotyczyło kwestii prawnokarnych, sąd w swoich rozważaniach odniósł się również do „języka” używanego przez internautów. W sprawie tej na jednym z portali, nauczyciel akademicki został określony mianem erotomana. Sąd Najwyższy nie uznał jednak tego sformułowania jako znieważającego, a słowo erotoman winno być definiowane jako kobieciarz. Sąd w uzasadnieniu wskazał bowiem, że nie sposób nie zauważyć, że treść, którą poczuł się dotknięty oskarżyciel prywatny, na tle innych wpisów w portalu (...), odnoszących się do innych wykładowców – częstokroć wybitnych uczonych o międzynarodowej sławie, niekwestionowanej pozycji – jest w gruncie rzeczy dość niewinna. Nie padają we wspomnianym tekście pod adresem oskarżyciela prywatnego słowa wulgarne, nie ma w tym tekście obelg. Tak więc nie sposób uznać, że treść, którą poczuł się dotknięty oskarżyciel, miała charakter zniewagi⁷¹. W tym stanie faktycznym uznać bowiem można, że słowa te miały synonim znaczenia „play-boy”, zaś kontekst jego użycia był żartobliwy⁷².

Na szczególną uwagę zasługuje również ochrona, jaką na gruncie orzecznictwa przyznana została przyznana nawą użytkowników Internetu, któ-

⁶⁸ Por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1971 r., II CR 455/71, OSNCP 1972, nr 4, poz. 77 z dnia 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89, OSP 1990, nr 9, poz. 330, z dnia 11 września 1997 r., III CKN 164/97, niepubl. z dnia 23 lutego 2001 r., II CKN 396/00, niepubl. z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 953/00, niepubl. z dnia 4 lutego 2005 r., II CK 578/04, niepubl. oraz z dnia 21 września 2006 r., I CSK 118/06, OSNC 2007, nr 5, poz. 77.

⁶⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., V CSK 109/11, OSNC 2012, nr 10, poz. 119.

⁷⁰ Por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., III KK 234/2007, „Lex-Polonica” nr 1952101; OSNKW 2008/9, poz. 69.

⁷¹ Por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., III KK 234/2007, „Lex-Polonica” nr 1952101; OSNKW 2008/9, poz. 69.

⁷² J. Raglewski, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 7 maja 2008 r.*, III KK 234/07, Lex.

rej przyznaną taką samą ochronę jak nazwisku, pseudonimowi czy firmie⁷³, pogląd ten został również zaakceptowany przez doktrynę⁷⁴. Jednakże, stoi to w opozycji z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 2011 r., zgodnie z którym usługodawca świadczący drogą elektroniczną usługi polegające na umożliwieniu bezpłatnego dostępu do utworzonego przez siebie portalu dyskusyjnego nie ma obowiązku zapewnienia możliwości identyfikacji usługobiorcy dokonującego wpisu na takim portalu. Nie odpowiada też za naruszenie przez niego cudzego dobra osobistego, chyba że wiedział, iż wpis narusza to dobro i nie usunął go niezwłocznie⁷⁵.

W doktrynie podkreślany jest jednak specyficzny charakter, jakim jest naruszenie mające miejsce w Internecie. W postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r.⁷⁶, że w odniesieniu do Internetu mamy do czynienia ze skrajną nierównością stron. Bowiem, pokrzywdzony, często nie może zidentyfikować sprawcy naruszenia, a z drugiej strony krąg odbiorców zniesławiającej bądź znieważającej informacji jest niezwykle szeroki. Jak podkreślono w cytowanym postanowieniu „próba obrony przed zniesławiającymi lub znieważającymi treściami jest praktycznie niemożliwa, a ustalenie sprawcy właściwie niewykonalne”. Ponadto podkreślić należy pewnie dualizm, który występuje w zakresie rozważanych spraw, które obejmują zarówno naruszenia cywilno-, jak i karnoprawne. Nie sposób zaś na grunt prawa karnego przetransponować rozwiązań istniejących w prawie cywilnym w zakresie deliktów internetowych⁷⁷. Gdzie często oddalenie kasacji w sprawie karnej nie przesądza jednak w żaden sposób kwestii jej odpowiedzialności cywilnej, podobnie zresztą jak odpowiedzialności Portalu⁷⁸.

Przeprowadzona analiza orzecznictwa Sądu Najwyższego pozwala na wskazanie, że w przypadku wpisu dokonanego na stronie internetowej z chwilą popełnienia wpisu, będzie równoważna z chwilą dokonanego wpisu na stronie

⁷³ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r., II CSK 539/2007, OSP 2010/4 poz. 43.

⁷⁴ G. Tylec, *Glosa do Wyrok Sądu Najwyższego z 11 marca 2008 r., II CSK 539/2007*, OSP 2010/4, s. 312.

⁷⁵ IV CSK 665/2010, OSNC 2012/2, poz. 27; OSP 2012/4, poz. 45.

⁷⁶ Por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., III KK 234/2007, „Lex-Polonica” nr 1952101; OSNKW 2008/9 poz. 69.

⁷⁷ Zob. M. Świerczyński, *Delikty internetowe w prawie prywatnym międzynarodowym*, Kraków 2006, s. 36–49.

⁷⁸ Por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., III KK 234/2007, „Lex-Polonica” nr 1952101; OSNKW 2008/9, poz. 69.

internetowej⁷⁹. Pogląd ten spotkał się szeroką dyskusją w doktrynie, które oprócz glos aprobujących⁸⁰, spotkało się z szeroką krytyką głównie w zakresie specyfiki wpisów dokonywanych w Internecie. Wskazywano bowiem, że ten charakter mediów pozwala na utrzymywanie zniesławiającego wpisu w sieci, aż do momentu jego usunięcia⁸¹. Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 28 września 2011 r., publikowanie w internetowym wydaniu gazety i zachowanie w jej internetowym archiwum artykułu, którego treść opublikowana w wydaniu papierowym została uznana za naruszającą dobra osobiste pokrzywdzonego, może stanowić podstawę odpowiedzialności przewidzianej w art. 24 k.c.⁸² Pogląd ten pozostaje w mniejszości w szczególności ze względu na zliberalizowanie kar na podstawie uchwalonej przez Sejm w dniu 5 listopada 2009 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny⁸³.

Zaprezentowane stanowisko o istniejącym stosunku nadrzędności między wolnością wypowiedzi a wolnością prasy znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. W ocenie Trybunału zapewniona w art. 14 wolność prasy i środków społecznego przekazu stanowi podkreślenie znaczenia szczególnego przejawu wolności wyrażania poglądów⁸⁴. Wolność słowa wyrażona w art. 54 ust. 1 Konstytucji może być realizowana w różny sposób, natomiast upowszechnianie opinii i poglądów za pośrednictwem środków społecznego przekazu i prasy jest tylko jednym z nich⁸⁵. Wolność słowa obejmuje bowiem

⁷⁹ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., I KZP 7/2010, OSNKW 2010/9, poz. 75; „Rejent” 2010, nr 10, s. 162.

⁸⁰ J. Kulesza, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., sygn. I KZP 7/10 (dot. czasu popełnienia przestępstwa zniesławienia)*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 6 s. 164, D. Charko, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r.*, sygn. I KZP 7/10, „Państwo i Prawo” 2011, nr 4, s. 132.

⁸¹ M. Kornak, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., sygn. I KZP 7/10*, LEX/El. 2010.

⁸² I CSK 743/2010, „Biuletyn Sądu Najwyższego” 2011, nr 12; OSNC 2012/3, poz. 40.

⁸³ Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 206, poz. 1589).

⁸⁴ P 10/06, OTK-A 2006, nr 9, poz. 128. Zob. również: W. Sokolewicz, *Wolność prasy jako konstytucyjna zasada...*, s. 6, idem, *Wolność prasy i jej konstytucyjne ograniczenia*, „Państwo i Prawo” 2008, nr 6, s. 22.

⁸⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 czerwca 1994 r., K 17/93. OTK 1994, nr 1, poz. 11; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 maja 2008 r., SK 43/05, OTK-A 2008, nr 4, poz. 57.

wszelkie formy komunikowania innym opinii, poglądów i informacji⁸⁶. Najczęściej wolność ta znajduje wyraz w obszarze debaty i dyskursu politycznego, dotyczy jednak w równej mierze również reklamy czy praw konsumenta do bycia poinformowanym⁸⁷.

Jednakże, przyjęcie powyższej tezy, iż publikacje mające miejsce w Internecie nie należy kwalifikować jako publikacji prasowych⁸⁸. Potwierdzeniem, którego stanowiska może być wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 18 czerwca 2009 r., zgodnie z którym wpis na forach internetowych nie stanowią materiału prasowego. Określone materiały zamieszczone na portalu mogą być uznane za materiały prasowe jedynie pod warunkiem stwierdzenia, że zostały one opublikowane lub przekazane do opublikowania w prasie⁸⁹. Przyjmuje się bowiem w doktrynie, że blogi prowadzone – co do zasady nie podlegają wymogowi w odniesieniu do rejestracji. Jedynie, część z nich, z racji periodyczności i spełniania pozostałych warunków (otwartość i różnorodność, ukazywanie się nie rzadziej niż raz do roku), może być zaliczona do kategorii prasy i tym samym podlegać obowiązkowi rejestracji. Obowiązek ten nie dotyczy jednak blogów związanych z konkretnymi tytułami prasowymi, które ukazują się w ramach ich elektronicznej postaci⁹⁰.

Podkreślić należy jednak, że niemożność uznania forum bądź blogu internetowego jako prasę nie ogranicza możliwości dochodzenia odpowiedzialności za treści tam publikowane. Zgodnie bowiem z art. 54b pr. pras. przepisy o odpowiedzialności prawnej i postępowaniu w sprawach prasowych stosuje się odpowiednio do naruszeń prawa związanych z przekazywaniem myśli ludzkiej za pomocą innych niż prasa środków przeznaczonych do rozpowszechniania, niezależnie od techniki przekazu, w szczególności publikacji nieperiodycznych oraz innych wytworów druku, wizji i fonii. Przepis ten dotyczy innych niż

⁸⁶ Uchwała Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 marca 1994 r., W 3/93, OTK 1994, nr 1, poz. 17.

⁸⁷ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 kwietnia 2004 r., K 33/03, OTK-A 2004, nr 4, poz. 31; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 stycznia 2003 r., K 2/02, OTK-A 2003, nr 1, poz. 4.

⁸⁸ Por. J. Sobczak, *Granice wolności...*, s. 186.

⁸⁹ Wyrok SO w Słupsku z 18 czerwca 2009 r., VI Ka 202/09, „LexPolonica” nr 2043691. Por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., III KK 234/07, OSNKW 2008, nr 9, poz. 69, J. Barta, R. Markiewicz, *Internet a prawo*, Kraków 1998, s. 34; E. Czarny-Drożdziejko, *Dziennikarskie dochodzenie prawdy a przestępstwo zniestawienia w środkach masowego komunikowania*, ZNUJ PPWI 2005, z. 90, s. 199.

⁹⁰ J. Sobczak, *Prawo prasowe...*, s. 320.

prasa środków przekazu, czyli nieperiodycznych, zamkniętych i jednorodnych, ukazujących się rzadziej niż raz do roku, emitowanych za pośrednictwem druku, fonii, wizji, jak również Internetu⁹¹, a w szczególności w tym przypadku forów i blogów internetowych.

5. Wnioski końcowe

Przeprowadzone rozważania prowadzą do wniosku, że zarówno pojęcie Internetu, jak i wolności stanowią pojęcia niedookreślone. Wydawać by się mogło, że pojęcia te jednakże są wobec siebie tożsame. Celem bowiem Internetu jest między innymi wolność wypowiedzi, łączy on bowiem różne kultury, które często mają inne wartości, ale istnieją wartości im wspólne⁹², takie jakie wolność wypowiedzi powinna być tożsama w każdym z nich.

Internet przyciąga jednak tych, którzy w cyberprzestrzeni czują się anonimowi⁹³, a co za tym idzie bezkarni. W szczególności zauważyć to można w odniesieniu do komunikacji masowej tj. forów internetowych, gdzie używanie słów obraźliwych zapewne podyktowane jest poczuciem anonimowości użytkowników Internetu. Wypowiedzi pojawiające się bowiem w Internecie nie są często weryfikowane przez nikogo⁹⁴. Podkreślić należy, ochronie podlegają wszelkie wypowiedzi, które mogą budzić zainteresowanie publiczne⁹⁵. W prawie prasowym podkreśla się jednocześnie fakt, iż orzecznictwo Trybunału Praw Człowieka ewoluuje w poszerzenia zakresu prawa wolności wypowiedzi⁹⁶. Jednakże zgodnie z przyjętą tezą nie należy uznawać, że w odniesieniu do informacji publikowanych na blogach internetowych przyjąć należy zasadne za uznanie ich za prasę.

Zgodzić się należy jednak ze stanowiskiem, że standardy wolności wszędzie są takie same⁹⁷. Wobec powyższego, za zasadne należy uznać stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym umieszczanie informacji, których treść

⁹¹ J. Barta, R. Markiewicz, *Internet a prawo...*, s. 41.

⁹² K. Dobrzeński, *Prawo a etos...*, s. 44.

⁹³ Ibidem, s. 66.

⁹⁴ A. Młynarska-Sobaczewska, *Wolność...*, s. 51.

⁹⁵ J. Sieńczyło-Chlabicz, *Dozwolona krytyka prasowa osób pełniących funkcje publiczne w orzecznictwie ETPCz*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2007, nr 4, s. 29.

⁹⁶ Por. Ł. Ptak, *Wolność wypowiedzi a naruszenie dóbr osobistych/zniesławienie przez publikacje prasowe – ewolucja stanowiska Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*, ZNUJ 2012, z. 117, s. 107.

⁹⁷ J. Sobczak, *Granice wolności...*, s. 194.

może naruszyć dobra osobiste, niezależnie od formy ich publikowania narusza standardy wolności. Przypisywanie zaś formie wypowiedzi na blogach, forach internetowych odmiennego języka nie zwalnia z odpowiedzialności za naruszenia. Faktem jest, że blogi oraz fora internetowe ze względu na swoją powszechność, łatwość dostępu stanowią obecnie najprostszą formę ekspresji poglądów, bowiem umożliwiają bieżące przedstawienie swoich poglądów⁹⁸. Taka forma wypowiedzi pozwala na ekspresyjne – co podkreślił Sąd Apelacyjny – formy wypowiedzi, których forma często odbiega od formy literackiej. Jednakże standardy wolności wypowiedzi, również w tym przypadku mogą być ograniczone. Bowiem na forach internetowych mogą być różne osoby o „odmiennej wrażliwości i różnym sposobie bycia”.

Jednakże, co już zostało podkreślone w wyroku Sądu Najwyższego USA z dnia 19 września 1995 r.: „anonimowość jest tarczą przeciw tyranii wielkości”⁹⁹. Fora internetowe oraz blogi stanowią, ze względu na łatwość do nich dostępu, najprostszą i najszybszą formę ekspresji swoich poglądów. Jednak, jak słusznie podkreśla się w literaturze przedmiotu, wypowiedzi formułowane w Internecie nie każdorazowo muszą stanowić rzeczywisty pogląd ich autorów. Taka forma oraz anonimowość sprzyja bowiem nadużyciom¹⁰⁰.

W tym przypadku przed ustawodawcom a przede wszystkim trybunałami pozostaje próba wyznaczenia granic wolności wypowiedzi. Zasadnym jednak jest przyjęcie stanowiska wskazanego w wyroku Sądu Najwyższego z 8 marca 2012 r., zgodnie z którym „ochrona dóbr osobistych osoby uczestniczącej w wymianie poglądów na forum internetowym nie jest wyłączona, jeżeli kierowane przeciwko niej wypowiedzi nie mieszczą się w dopuszczalnej formule dyskusji”. Nie można uznać, że forum internetowe oraz blogi pozwalają na używanie języka wulgarnego, ze względu na dostępność tych informacji ogólnemu forum odbiorców. Wobec powyższego wolność wypowiedzi została w tym zakresie ograniczona ze względu na możliwość naruszenia dóbr osobistych.

⁹⁸ Ł. Ptak, *Wywiad z M. Haraszti...*

⁹⁹ <http://straylight.law.cornell.edu/supct/html/93-986.ZO.html>; dostęp: 12 V 2007.

¹⁰⁰ Por. A. Młynarska-Sobaczewska, *Wolność...*, s. 54.